

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 533/2015-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. septembra 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Dušanom Hudákom, Štúrova 20, Košice, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 8 CoP 244/2014-286 z 30. decembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED], o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. marca 2015 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len

„sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 CoP 244/2014-286 z 30. decembra 2014 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že «Okresný súd Košice - okolie (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 19P 114/2011-196 z 27. februára 2013 rozviedol manželstvo sťažovateľky a [REDAKOVANÉ]. Ich spoločné maloleté deti zveril na čas po rozvode do výchovy a osobnej starostlivosti matky, otca zaviazal prispievať na výživu maloletých detí mesačne sumou 160 € na maloletú [REDAKOVANÉ] a sumou 130 € na maloletého [REDAKOVANÉ] ako aj na tvorbu úspor maloletých detí pre každé v sume 150 € mesačne. Okresný súd tiež upravil styk otca s maloletými deťmi, a to určením konkrétnych termínov styku tak, že styk mal prebiehať za prítomnosti matky maloletých detí - sťažovateľky spôsobom, že matka je povinná pripraviť deti na styk s otcom a otec je povinný deti v dobe určenej súdom prevziať v mieste bydliska matky a v dobe určenej súdom vrátiť matke do miesta jej bydliska. V dopĺňujúcom rozsudku Okresného súdu Košice - okolie zo dňa 12. 3. 2014 č. k. 19 P 114/2011 boli obaja rodičia určení na zastupovanie maloletých detí a spravovanie ich majetku.

Proti tomuto rozsudku (s výnimkou výroku o rozvode manželstva, zverenia detí do výchovy a osobnej starostlivosti matky a povinnosti písomne informovať otca detí), ako aj proti dopĺňujúcemu rozsudku podala sťažovateľka odvolanie.

O podaných odvolaniach rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 8CoP 244/2014 - 286 z 30. decembra 2014 tak, že napadnutý rozsudok okresného súdu zmenil a odporcu zaviazal prispievať na výživu maloletej [REDAKOVANÉ] sumou 200 € mesačne a na výživu maloletého [REDAKOVANÉ] sumou 150 € mesačne. Otca tiež zaviazal k tvorbe úspor v prospech maloletých detí a to vo výške 200 € na každé dieťa mesačne.

Styk otca s maloletými deťmi upravil krajský súd tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi každý párny mesiac v roku od 1. dňa toho ktorého mesiaca do 5. dňa denne v čase od 15.00 hod do 18.00 hod za prítomnosti matky na mieste podľa dohody rodičov.».

Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a v spojení s ním aj základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktoré odôvodnila takto:

„Krajský súd pri úprave styku otca s maloletými deťmi celkom zjavne opomenul existenciu právoplatného rozsudku Okresného súdu Košice - okolie sp. zn. 19 P 36/2011 z 9. 12. 2011, ktorým bolo upravené oprávnenie starých rodičov maloletých detí stykať sa s maloletými, a to každú prvú nedeľu v mesiaci, v čase od 17.00 hod. do 18.30 hod.

Na túto skutočnosť sťažovateľka výslovne upozorňovala už vo svojom odvolaní voči rozsudku okresného súdu, keďže už tento upravil termíny styku otca s maloletými v kolízii s právom starých rodičov, avšak krajský súd túto moju odvolaciu námietku žiadnym spôsobom nereflektoval.

Úpravou nariadenou rozsudkom krajského súdu tak reálne v konkrétnych termínoch bude dochádzať ku kolízii práva starých rodičov a otca maloletých detí stykať sa s maloletými deťmi. V oboch prípadoch má byť zároveň styk realizovaný za prítomnosti matky, čo vedie v prípade absencie dohody medzi starými rodičmi a otcom maloletých detí k nemožnosti realizovať niektorý z nariadených stykov. Za daných okolností nie je v žiadnom prípade možné ponechať rozhodnutie o tom, ktorý z nariadených stykov sa zrealizuje, na výbere matky, keďže toto by iba vyhrocovalo už dosť konfliktné vzťahy medzi sťažovateľkou a otcom maloletých detí, resp. medzi sťažovateľkou a starými rodičmi. Aj s ohľadom na tieto vzťahy je vysoko pravdepodobné, že by sa – na podnet niektorého z oprávnených, ktorý by sa cítil na svojich právach ukrátený – začalo voči sťažovateľke konanie o výkon rozhodnutia o styku. Sťažovateľka v tejto súvislosti podotýka, že už v tomto roku (2015) by došlo ku kolízii termínu styku v mesiaci február a apríl a dôjde ku kolízii termínov styku v mesiacoch august a október, teda v štyroch zo šiestich prípadoch styku otca s maloletými.

V tejto súvislosti teda krajský súd vydal rozsudok, ktorým priznal rôznym osobám vzájomne sa vylučujúce práva, resp. zaviazal matku k navzájom sa vylučujúcim povinnostiam, čím vydal rozhodnutie, ktorého realizácia je s ohľadom na existenciu

skoršieho právoplatného rozhodnutia súdu čiastočne nemožná. Takéto rozhodnutie zásadným spôsobom naruša konzistentnosť právneho poriadku a vytvára stav právnej neistoty, preto ho nie je možné považovať za rozhodnutie vydané v súlade s právom na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy.“

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a základné právo sťažovateľky na ochranu súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy SR rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 8 CoP 244/2014-286 z 30. decembra 2014 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 8 CoP 244/2014-286 z 30. decembra 2014 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Košiciach je povinný nahradiť sťažovateľke trovy konania vo výške 269,44 Eur na účet jeho právneho zástupcu do 30 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

V doplnení sťažnosti doručenom ústavnému súdu 15. júla 2015 sťažovateľka predložila rozsudok Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 19 P 36/2011 z 9. decembra 2011, ktorý nadobudol právoplatnosť a stal sa vykonateľným 3. septembra 2012 a ktorým bol v období pred rozvodom manželstva sťažovateľky upravený styk starých rodičov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], s jej maloletými deťmi. Podľa výroku označeného rozsudku okresného súdu sú starí rodičia oprávnení stýkať sa s maloletými deťmi „každú prvú nedeľu v mesiaci, v čase od 17.00 hod. do 18.30 hod., za prítomnosti matky...“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je sťažovateľkou namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení so základným právom na ochranu súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy rozsudkom krajského súdu č. k. 8 CoP 244/2014-286 z 30. decembra 2014, ktorým krajský súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa okrem iného aj vo výroku o úprave styku otca s maloletými deťmi, ktorá je podľa sťažovateľky v kolízii s úpravou styku starých rodičov s maloletými deťmi podľa rozsudku okresného súdu sp. zn. 19 P 36/2011 z 9. decembra 2011. Podľa sťažovateľky realizácia napadnutého rozsudku je z tohto dôvodu čiastočne nemožná a vytvára stav právnej neistoty.

Z výroku napadnutého rozsudku okrem iného vyplýva, že *„Otec je oprávnený stýkať sa s maloletými deťmi... každý párny mesiac v roku od 1. dňa toho ktorého mesiaca do 5. dňa denne v čase od 15.00 hod. do 18.00 hod. za prítomnosti matky na mieste podľa dohody rodičov.“* Krajský súd v napadnutom rozsudku zároveň uložil *„matke povinnosť,*

aby v prípade ak sa otec v určený čas nebude môcť s deťmi z akýchkoľvek dôvodov stretnúť, poskytnúť otcovi náhradný termín stretnutia v tom istom mesiaci v rovnakom rozsahu a čase“.

Z princípu subsidiarity (čl. 127 ods. 1 ústavy) limitujúceho vzťah ústavného súdu k všeobecným súdom okrem iného vyplýva, že v prípade konania pred všeobecnými súdmi musí sťažovateľ ochranu svojich základných práv a slobôd vrátane argumentácie s tým spojenej uplatniť najskôr v tomto konaní a až následne v konaní pred ústavným súdom. Pokiaľ sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, avšak nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc (III. ÚS 135/03, III. ÚS 201/04).

Z citovaného ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy teda vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, a to iba vtedy, ak poskytovanie tejto ochrany nie je v právomoci všeobecných súdov. V danej veci mala sťažovateľka možnosť dovoliť sa ochrany svojich práv, porušenie ktorých napadnutým rozsudkom krajského súdu namieta, v rovnakom rozsahu, ako to je vymedzené v argumentačnej báze v jej sťažnosti ústavnému súdu, už v odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu. V namietanom prípade by bola založená právomoc ústavného súdu na preskúmanie napadnutého rozsudku krajského súdu v rozsahu argumentácie nastolenej v sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy len za predpokladu, že by námietky sťažovateľky uplatnené v sťažnosti ústavného súdu boli v porovnateľnom rozsahu obsiahnuté v opravnom prostriedku sťažovateľky proti prvostupňovému rozhodnutiu, a tým by sa stali predmetom skúmania krajského súdu a vysporiadania sa s nimi. V okolnostiach daného prípadu to tak nebolo.

V odvolaní proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 19 P 114/2011 z 27. februára 2013 sťažovateľka vo vzťahu k okresným súdom nariadenej úprave styku otca s maloletými deťmi uviedla, že *«intervaly stanovené v rozsudku ako „v nasledujúcom období“ od 1. do 7. dňa*

v mesiaci budú kolidovať s intervalmi styku detí so starými rodičmi v prvú nedeľu v mesiaci od 17:00 hod. do 18:30 hod., ktoré už stanovil iný súd (19P/36/2011-6)». Sťažovateľka preto v odvolaní navrhla upraviť styk otca s maloletými deťmi tak, že „Otec je oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi... každý druhý mesiac v bežnom roku počnúc mesiacom február vždy od 1. do 5. dňa v mesiaci, denne od 15:30 hod. do 18:30 hod. na detských ihriskách podľa dohody rodičov...“. Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku konštatoval, že čo sa týka úpravy styku otca s maloletými deťmi, „V podstate sa stotožnil s návrhom matky, ktorý považoval za objektívny, zrozumiteľný a za návrh zodpovedajúci tak záujmu otca ako aj maloletých detí.“.

Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že argumentáciu uvedenú v sťažnosti ústavnému súdu, do značnej miery obsažnejšiu než v odvolaní, sťažovateľka neuplatnila v plnom rozsahu v odvolacom konaní, ale túto v uvedenom rozsahu uplatnila až v konaní pred ústavným súdom. Sťažovateľka v sťažnosti doručenej ústavnému súdu brojí proti krajským súdom nariadenej úprave styku otca s maloletými deťmi v takej podobe, ktorú v podstate sama v odvolaní navrhla a ktorej odvolací súd aj vyhovel.

Pokiaľ sťažovateľ v rámci ochrany svojich práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc (III. ÚS 135/03, III. ÚS 201/04, IV. ÚS 266/08).

Keďže sťažovateľka ochranu svojich práv nerealizovala v plnom rozsahu v konaní pred všeobecnými súdmi, ale až podaním sťažnosti ústavnému súdu, ústavný súd jej sťažnosť na predbežnom prerokovaní odmietol z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Pre úplnosť ústavný súd uvádza, že ak je sťažovateľka toho názoru, že krajským súdom nariadená úprava styku otca s maloletými deťmi v napadnutom rozsudku je v kolízii s právoplatným rozsudkom okresného súdu sp. zn. 19 P 36/2011 z 9. decembra 2011, ktorým bol upravený styk starých rodičov s maloletými deťmi ešte v období pred rozvodom

manželstva sťažovateľky, má možnosť iniciovať zmenu tohto rozsudku podľa § 163 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku z dôvodu zmeny pomerov.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd už o ďalších návrhoch sťažovateľky v nej uplatnených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. septembra 2015